

Opinia do Projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy (MZ 549)

I. Przedstawienie zakresu i celu projektu regulacyjnego

Niniejsza opinia dotyczy projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 września 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy.

Opiniowany projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 44 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2017 r. poz. 149 i 60).

Na podstawie tego samego upoważnienia wydane zostało rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy, do którego zmiany wprowadza opiniowany projekt rozporządzenia. Celem rozporządzenia Ministra Zdrowia z 2011 r. było określenie:

- 1) wykazu grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych oraz środków spożywczych zawierających grzyby;
- 2) szczegółowych wymagań dotyczących oznakowania grzybów oraz przetworów grzybowych;
- 3) wykazu i rodzajów przetworów grzybowych dopuszczonych do obrotu oraz wymagań, jakie muszą spełniać te przetwory;
- 4) warunków skupu, przechowywania i sprzedaży grzybów oraz wymagania technologiczne i warunków przetwarzania grzybów;
- 5) wzorów atestów na grzyby świeże i grzyby suszone;
- 6) warunków i trybu uzyskiwania uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy, w tym ramowych programów kursów specjalistycznych;
- 7) państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego właściwego do nadawania i pozbawiania uprawnień, o których mowa w pkt. 6;
- 8) wzorów świadectw klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy.

Wykaz grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych oraz środków spożywczych zawierających grzyby określa załącznik nr 1 do rozporządzenia (wykaz z 2011 r.):

- 1) bocznik ostrygowaty – *Pleurotostreatus (Jacq.) P. Kumm.*;
- 2) borowik szlachetny (prawdziwek wszystkie odmiany) – *Boletusedulis Bull.*;
- 3) czubajka kania – *Macrolepiotaprocera (Scop.) Singer*;
- 4) gąska zielonka (zielona) – *Tricholomaequestre (L.) P. Kumm.*;
- 5) kolczak obłączasty – *Hydnumrepandum L.*;
- 6) koźlarz babka (wszystkie odmiany) – *Leccinumscabrum (Bull.) Gray*;
- 7) koźlarz czerwony (wszystkie odmiany) – *Leccinumrufum (Schaeff.) Kreisel*;
- 8) koźlarz grabowy – *Leccinumpseudoscabrum (Kallenb.) Šutara*;
- 9) lejkwiec dęty – *Craterelluscornucopioides (L.) Pers.*;
- 10) lejkówka wonna – *Clitocybeodora (Bull.) P. Kumm.*;
- 11) łuskwiak nameko – *Pholiotanameko (T. Itô) S. Ito et S. Imai*;
- 12) łuszczak zmienny – *Kuehneromycesmutabilis (Schaeff.) Singer et A. H. Sm.*, pochodzący wyłącznie z uprawy;
- 13) maślakpstry – *Suillus variegatus (Sw.) Kuntze*;
- 14) maślaksitarz – *Suillusbovinus (Pers.) Roussel*;
- 15) maślakziarnisty – *Suillusgranulatus (L.) Roussel*;
- 16) maślakzwyczajny – *Suillus luteus (L.) Roussel*;
- 17) maślakżółty – *Suillusgrevillei (Klotzsch) Singer*;
- 18) mleczajpóźnojesienny (jodłowy) – *Lactariusalmonicolor R. Heim et Leclair*;
- 19) mleczaj rydz – *Lactariusdeliciosus (L.) Gray*;
- 20) mleczaj smaczny – *Lactariusvolemus (Fr.) Fr.*;
- 21) mleczaj świerkowy – *LactariusterrimusGröger*;
- 22) opieńka miodowa – *Armillariamellea (Vahl) P. Kumm.*;
- 23) piaskowiec kasztanowaty – *Gyroporuscastaneus (Bull.) Quél.*;
- 24) piaskowiec modrzak – *Gyroporuscyanescens (Bull.) Quél.*;

- 25) pieczarka dwuzarodnikowa (ogrodowa) – *Agaricusbisporus (J.E. Lange) Imbach*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 26) pieczarka lśniąca – *AgaricussilvaticusSchaeff.*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 27) pieczarka ogrodowa – *Agaricushortensis Pers.*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 28) pieczarka polna – *Agaricuscampestris L.*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 29) pieczarka miejska (szlachetna) – *Agaricusbitorquis (Quél.) Sacc.*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 30) pieczarka zaroślowa – *Agaricussilvicola (Vittad.) Peck*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 31) pieprznik jadalny (kurka) – *Cantharelluscibarius Fr.*;
- 32) płachetka kołpakowata – *Rozitescaperatus (Pers.) P. Karst.*;
- 33) pochwiak wielkopochwowy (pochwiasty) – *Volvariellavolvacea (Bull.) Singer*;
- 34) podgrzybek brunatny – *Xerocomusbadius (Fr.) Kühner*;
- 35) podgrzybek zajączek – *Xerocomussubtomentosus (L.) Quél.*;
- 36) podgrzybek złotawy – *Xerocomuschrysenteron (Bull.) Quél.*;
- 37) trufla czarnozarodnikowa – *TubermelanosporumVittad.*;
- 38) trufla letnia – *Tuberaestivum (Wulfen) Spreng.*;
- 39) trufla zimowa – *TuberbrumaleVittad.*;
- 40) trzęsak morszczynowaty – *TremellafuciformisBerk.*;
- 41) twardziak (Shii-take) – *Lentinusedodes (Berk.) Singer*;
- 42) twardzioszekprzydrożny – *Marasmiusoreades (Bolton) Fr.*;
- 43) uchobzowe – *Hirneola auricula-judae (Bull.) Berk.*;
- 44) uszak gęstwłosy (grzyby mun) – *Auriculariapolytricha (Mont.) Sacc.*

Najważniejsza zmiana jaką przewiduje projektowane rozporządzenie w § 1 pkt 3 dotyczy właśnie załącznika nr 1 do rozporządzenia. Na skierowany do Ministra Zdrowia wniosek zainteresowanego prywatnego przedsiębiorcy zajmującego się przetwarzaniem i sprzedażą grzybów dziko rosnących wyżej wskazany wykaz, który określa listę grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych oraz środków spożywczych zawierających

grzyby ulega zmianie. Zmiana ta polega na rozszerzeniu wykazu o trzy jadalne gatunki grzybów z rodziny smardzowanych: smardz jadalny (*Morchellaesculenta* (L.) Pers.), smardz stożkowaty (*Morchellaconica* Pers.) oraz naparstniczka czeska (*Verpabohemica* (Krombh.) J. Schröt.). Owocniki tych grzybów uznane zostały za jadalne, cenne pod względem spożywczym, a ich spożycie, po dokonaniu obróbki termicznej np. gotowaniu czy suszeniu, jest bezpieczne dla zdrowia konsumenta. Ponadto w § 1 pkt 1 projektowanego rozporządzenia wprowadzona zostaje zmiana redakcyjna dotycząca brzmienia § 3 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy (Dz. U. poz. 672), który otrzymuje brzmienie:

„2) suszone, pozyskiwane z grzybów rosnących w warunkach naturalnych, których ocena pod kątem spełnienia wymagań określonych w art. 42 ust. 3 ustawy jest dokonywana przez grzyboznawcą”

Kolejna zmiana w projektowanym rozporządzeniu zawarta jest w § 1 pkt 2, który dotyczy § 7 ust. 4 obowiązującego rozporządzenia, zmienione zostało odesłanie do właściwych przepisów. W nowym brzmieniu przepisu określono, że do grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych oraz środków spożywczych zawierających grzyby stosuje się substancje dodatkowe na warunkach określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie dodatków do żywności (Dz. Urz. UE L 354 z 31.12.2008, str. 16, z późn. zm.).

II. Opis zastosowanych metod zbierania danych i informacji

Przy przygotowaniu ekspertyzy głównymi metodami pozyskania informacji i danych były:

1. Analiza deskresearch: artykułów w prasie specjalistycznej, ocen skutków regulacji, stron internetowych administracji zdrowotnej RP, portali tematycznych,
2. Ankietyzacja organizacji pacjenckich (rezultaty zostały przedstawione poniżej),
3. Wywiady bezpośrednie i telefoniczne z ekspertami ze strony Ministerstwa Zdrowia i organizacji pacjenckich,
4. Spożytkowanie wiedzy i dorobku własnego.

III. Zestawienie opinii organizacji pacjenckich

Konsultacje w sprawie opiniowanego projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 września 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy przeprowadzane były jako wywiady bezpośrednie lub telefoniczne z przedstawicielami wybranych organizacji pacjenckich z

całego kraju (ze względu na ogólnokrajowy charakter regulacji). Konsultacje z przedstawicielami organizacji pacjenckich prowadzone były w postaci zestawu pytań (otwartych i zamkniętych), do których każdy z ankietowanych mógł się odnieść.

Poniżej zaprezentowano wyniki procesu konsultacji, jakiego zostały przeprowadzone:

A. Rezultat wywiadów bezpośrednich i telefonicznych z ekspertami z organizacji pacjenckich

1. Czy Pana/Pani zdaniem istnienie wykazu grzybów dopuszczonych do obrotu, który określa gatunki grzybów, które przedsiębiorcy mogą wykorzystywać w swojej działalności jest uzasadnione i potrzebne?

Warianty odpowiedzi	Ilość
Tak	4
Nie	1
Nie mam zdania	1

2. Czy Pana/Pani zdaniem przedsiębiorca, który planuje wykorzystywać grzyby, które w określonych postaciach mogą być trujące, powinien być zobowiązany do uzyskania dodatkowego pozwolenia na obrót tymi konkretnymi gatunkami?

Warianty odpowiedzi	Ilość
Tak	2
Nie	1
Nie mam zdania	3

3. Czy zgadza się Pan/Pani ze stanowiskiem Ministerstwa Zdrowia, że projektowane rozporządzenie będzie miało pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, ponieważ konsumenci będą mieli możliwość kupowania i spożywania dodatkowo trzech jadalnych gatunków grzybów z rodziny smardzowatych?

Warianty odpowiedzi	Ilość
Tak	1
Nie	1
Nie mam zdania	4

B. Pytania otwarte

- 1) Czy Pana/Pani zdaniem poszerzenie wykazu grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych oraz środków spożywczych zawierających grzyby o trzy wskazane w projekcie rozporządzenia gatunki grzybów to dobre posunięcie i będzie miało pozytywne skutki?
- 2) Czy uważa Pan/Pani, że grzyby dopuszczone do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby, które w jakiejkolwiek postaci mogą okazać się trujące dla konsumenta, powinny być uwzględniane w wykazie czy nie powinny być w nim umieszczane pod żadnym pozorem?

Odpowiedzi respondentów

na pytania otwarte do projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 września 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy.

Pytanie 1: Czy Pana/Pani zdaniem poszerzenie wykazu grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych oraz środków spożywczych zawierających grzyby o trzy wskazane w projekcie rozporządzenia gatunki grzybów to dobre posunięcie i będzie miało pozytywne skutki?

Odpowiedzi:

- I. Moim zdaniem dokumenty legislacyjne dotyczące każdego tematu powinny iść z duchem czasu wraz z rozwijającą się nauką i naszą świadomością. W związku z tym jeżeli odkrywany jest nowy gatunek grzyba jadalnego lub obala się przekonanie o szkodliwości innego gatunku, dany gatunek powinien niezwłocznie być dodawany do wykazu grzybów dopuszczonych do obrotu.
- II. Według mnie w wykazie grzybów dopuszczonych do obrotu powinny znajdować się tylko i wyłącznie gatunki grzybów, które nie są szkodliwe dla konsumenta. Skoro np. smardz jadalny w surowej postaci może okazać się trujący to nie powinien znaleźć się w wykazie, ponieważ może to wprowadzić konsumenta w błąd.
- III. Każdy z trzech dodawanych przez projekt rozporządzenia gatunków grzybów jest od lat używany w kuchni naszych sąsiadów i w wielu innych krajach na całym świecie, ze względu na swoje kulinarne walory. Dlatego uważam, że jest to świetne posunięcie, które przyczyni się do tego, że polscy grzybiarze nie będą już musieli jeździć na zbiory np. na Słowację.

Pytanie 2: Czy uważa Pan/Pani, że grzyby dopuszczone do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby, które w jakiegokolwiek postaci mogą okazać się trujące dla konsumenta, powinny być uwzględniane w wykazie czy nie powinny być w nim umieszczane pod żadnym pozorem?

Odpowiedzi:

- I. Oczywiście, że powinny być uwzględniane w wykazie nawet te gatunki grzybów, które w pewnych postaciach są trujące. Jest bardzo wiele gatunków grzybów, które w surowej postaci są trujące, a po przygotowaniu są prawdziwym rarytasem. W Azji np. są gatunki grzybów, które uchodzą za przysmak, a mogą okazywać się trujące nawet po przygotowaniu. Każdy z konsumentów bez problemu jest w stanie dowiedzieć się w dzisiejszych czasach wszystkiego o każdym gatunku, więc spożywa je na własną odpowiedzialność.
- II. Moim zdaniem wykaz grzybów dopuszczonych do obrotu jest dla większości konsumentów jasnym sygnałem, że wszystkie gatunki, które się w nim znajdują są całkowicie bezpieczne dla zdrowia. Dlatego uważam, że nie powinno się w nim umieszczać gatunków, które mogą być trujące.
- III. Moim zdaniem jest to dosyć problematyczna i sporna kwestia, ze względu na fakt, że każdy konsument decyduje za siebie i powinien sam sprawdzać co spożywa, ale gdyby rzeczywiście doszło do zatrucia to raczej nie uznałby, że to jego wina. Jednak z drugiej strony ustawodawca nigdy nie dodałby do wykazu gatunku, który może naprawdę poważnie zagrozić zdrowiu lub życiu konsumenta.

IV. Stanowisko eksperckie

Niniejsza ekspertyza dotyczy projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 września 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy. Głównym zagadnieniem poruszonym w tej opinii jest wpływ projektowanych przepisów w rozporządzeniu Ministra Zdrowia na zmiany w wykazie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych oraz środków spożywczych zawierających grzyby.

Najbardziej istotną i najważniejszą z merytorycznego punktu widzenia zmianą jaką wprowadza projektowane rozporządzenie jest bez wątpienia rozszerzenie wykazu grzybów dopuszczonych do obrotu o trzy jadalne gatunki grzybów z rodziny smardzowanych: smardz jadalny (*Morchella esculenta* (L.) Pers.), smardz stożkowaty (*Morchella conica* Pers.) oraz naparstniczka czeska (*Verpabohemica* (Krombh.) J. Schröt.).

Fundusze Europejskie
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ARS
VIVENDI

Unia Europejska

- Smardz jadalny (*Morchellaesculenta (L.) Pers.*) - występuje w lasach iglastych i liściastych, najczęściej rośnie w pobliżu jesionów. Można go znaleźć również w miejscach trawiastych, na skrajach lasów, na brzegach potoków i rzek, wśród żywopłotów, a także w sadach i ogrodach pod drzewami owocowymi. Preferuje żyzne gleby bogate w szczątki organiczne, rzadko pojawia się na glebach organicznych. Zazwyczaj rośnie w większych gromadach, ale czasami można spotkać pojedyncze osobniki. Smardz jadalny występuje w kilku krajach europejskich - w Polsce, Słowacji, Czechach, Danii, Francji, Hiszpanii, Niemczech, Austrii, Słowenii, Szwecji i Norwegii – a także w: Chinach, Tajwanie, Japonii i Korei Południowej oraz w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Kostaryce, Meksyku i Nowej Zelandii. Jest bardzo smacznym grzybem nadającym się do spożycia (zawiera duże ilości błonnika i białka, a także węglowodany oraz tłuszcze, a ponadto w jego skład wchodzi także śladowe ilości witamin i składników mineralnych). Smardz jadalny ze względu na swój bardzo dobry, specyficzny i delikatny smak znalazł wiele zastosowań w przemyśle spożywczym. Najlepiej smakuje duszony lub smażony, ale można go także suszyć. W przypadku zbierania smardzy do jedzenia koniecznie trzeba umieć go odróżnić od śmiertelnie trującej piestrzenicy kasztanowatej (*Gyromitraesculenta*) i piestrzenicy olbrzymiej (*Gyromitragigas*) i pokrewnych gatunków. Owocniki są jadalne, opisywane jako cenne pod względem spożywczym, smaczne, przydatne do obróbki zarówno świeże jak i suszone, jednak w stanie surowym toksyczne dla człowieka. W Polsce grzyb ten do 2014 r., podlegał ochronie ścisłej, od dnia 17 października 2014 r. podlega ochronie częściowej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. (Dz. U. z dnia 16 października 2014 r., poz. 1408). Ochronie podlegają okazy rosnące poza terenem ogrodów, upraw ogrodniczych, szkółek leśnych oraz poza terenami zieleni.
- Smardz stożkowaty (*Morchellaconica Pers.*) - występuje w lasach liściastych i mieszanych oraz w nadrzecznych lasach świerkowych. Najczęściej można go spotkać rosnącego w łągowych, dobrze nasłonecznionych miejscach. Często również pojawia się na polanach, obrzeżach lasów, przy drogach, w parkach i ogrodach oraz miejscach składowania drewna. Potrafi wyrastać także ze ściółki leśnej. Preferuje żyzne, wilgotne gleby porośnięte trawą. Występuje w strefie klimatu umiarkowanego półkuli północnej oraz w Australii. Smardz stożkowaty jest grzybem jadalnym, którego smak często porównywany jest ze smakiem smardza jadalnego. Smardz stożkowaty jest bardzo wartościowym grzybem pod względem odżywczym, bogatym w białko, błonnik i węglowodany. Ponadto jest źródłem wielu witamin i pierwiastków mineralnych, zwłaszcza potasu. Smardza stożkowanego nie należy spożywać na

surowo, ponieważ w tym stanie wykazuje lekkie działanie trujące dla organizmu ludzkiego. Najlepiej smakuje w postaci duszonej, smażonej lub suszonej.

- naparstniczka czeska (*Verpabohemica (Krombh.) J. Schröt.*) – gatunek grzybów z rodziny smardzowatych. Występuje niezwykle rzadko w widnych miejscach liściastych lasów i zarośli, w miejscach wilgotnych, na glebach wapiennych nad ciekami wodnymi. Owocniki mogą występować pojedynczo lub gromadnie. Jest to grzyb jadalny o dużych wartościach spożywczych i kulinarnych.

Po tej zmianie wykaz zawarty z załączniku nr 1 do rozporządzenia ma wyglądać następująco:

- 1) bocznik ostrygowaty – *Pleurotusostreatus (Jacq.) P. Kumm.*;
- 2) borowik szlachetny (prawdziwek wszystkie odmiany) – *Boletusedulis Bull.*;
- 3) czubajka kania – *Macrolepiotaprocera (Scop.) Singer*;
- 4) gąska zielonka (zielona) – *Tricholomaequestre (L.) P. Kumm.*;
- 5) kolczak obłączasty – *Hydnumrepandum L.*;
- 6) koźlarz babka (wszystkie odmiany) – *Leccinumscabrum (Bull.) Gray*;
- 7) koźlarz czerwony (wszystkie odmiany) – *Leccinumrufum (Schaeff.) Kreisel*;
- 8) koźlarz grabowy – *Leccinumpseudoscabrum (Kallenb.) Šutara*;
- 9) lejkwiec dęty – *Craterelluscornucopioides (L.) Pers.*;
- 10) lejkówka wonna – *Clitocybeodora (Bull.) P. Kumm.*;
- 11) łuskwiak nameko – *Pholiotanameko (T. Itô) S. Ito et S. Imai*;
- 12) łuszczak zmienny – *Kuehneromycesmutabilis (Schaeff.) Singer et A. H. Sm.*, pochodzący wyłącznie z uprawy;
- 13) maślakpstry – *Suillusvariegatus (Sw.) Kuntze*;
- 14) maślaksitarz – *Suillusbovinus (Pers.) Roussel*;
- 15) maślakziarnisty – *Suillusgranulatus (L.) Roussel*;
- 16) maślakzwycajny – *Suillusluteus (L.) Roussel*;
- 17) maślakżółty – *Suillusgrevillei (Klotzsch) Singer*;
- 18) mleczajpóźnojesienny (jodłowy) – *Lactariussalmonicolor R. Heim et Leclair*;
- 19) mleczaj rydz – *Lactariusediculosus (L.) Gray*;
- 20) mleczaj smaczny – *Lactariusvolemus (Fr.) Fr.*;
- 21) mleczaj świerkowy – *LactariusederrimusGröger*;

- 22) naparstniczka czeska – *Verpabohemica (Krombh.) J. Schröt.*, pochodząca spoza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 23) opieńka miodowa – *Armillariamellea (Vahl) P. Kumm.*;
- 24) piaskowiec kasztanowaty – *Gyroporuscastaneus (Bull.) Quél.*;
- 25) piaskowiec modrzak – *Gyroporuscyanescens (Bull.) Quél.*;
- 26) pieczarka dwuzarodnikowa (ogrodowa) – *Agaricusbisporus (J.E. Lange) Imbach*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 27) pieczarka lśniąca – *AgaricussilvaticusSchaeff.*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 28) pieczarka ogrodowa – *Agaricushortensis Pers.*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 29) pieczarka polna – *Agaricuscampestris L.*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 30) pieczarka miejska (szlachetna) – *Agaricusbitorquis (Quél.) Sacc.*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 31) pieczarka zaroślowa – *Agaricussilvicola (Vittad.) Peck*, z wyjątkiem zbyt młodych egzemplarzy ze stanu naturalnego, których blaszki jeszcze nie poróżwiały;
- 32) pieprznik jadalny (kurka) – *Cantharelluscibarius Fr.*;
- 33) płachetka kołpakowata – *Rozitescaperatus (Pers.) P. Karst.*;
- 34) pochwiak wielkopochwowy (pochwiasty) – *Volvariellavolvacea (Bull.) Singer*;
- 35) podgrzybek brunatny – *Xerocomusbadius (Fr.) Kühner*;
- 36) podgrzybek zajączek – *Xerocomussubtomentosus (L.) Quél.*;
- 37) podgrzybek złotawy – *Xerocomuschrysenderon (Bull.) Quél.*;
- 38) smardz jadalny – *Morchellaesculenta (L.) Pers.*, pochodzący wyłącznie z terenów ogrodów, upraw ogrodnich, szkótek leśnych i terenów zielonych oraz spoza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 39) smardz stożkowaty – *Morchellaconica Pers.*, pochodzący wyłącznie z terenów ogrodów, upraw ogrodnich, szkótek leśnych i terenów zielonych oraz spoza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 40) trufla czarnozarodnikowa – *TubermelanosporumVittad.*;
- 41) trufla letnia – *Tuberaestivum (Wulfen) Spreng.*;

- 42) trufla zimowa – *Tuberbrumale*Vittad.;
- 43) trzęsak morszczynowaty – *Tremellafuciformis*Berk.;
- 44) twardziak (Shii-take) – *Lentinusedodes* (Berk.) Singer;
- 45) twardzioszekprzydrożny – *Marasmiusoreades* (Bolton) Fr.;
- 46) uchobzowe – *Hirneola auricula-judae* (Bull.) Berk.;
- 47) uszak gęstwłosy (grzyby mun) – *Auriculariapolytricha* (Mont.) Sacc.

Trzy wspomniane gatunki grzybów, o które wykaz jest poszerzany, objęte są ochroną częściową na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408).

Ochrona częściowa to jeden ze statusów ochronnych w ochronie gatunkowej roślin, grzybów i zwierząt. Według Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oznacza ochronę gatunków roślin, grzybów i zwierząt, dopuszczającą możliwość redukcji liczebności populacji oraz pozyskiwania osobników tych gatunków lub ich części. W przypadku ochrony częściowej zezwolenia na odstępstwo od zakazów może udzielić regionalny dyrektor ochrony środowiska (regionalny konserwator przyrody). Niektóre gatunki spośród poddanych ochronie częściowej mogą być też, za zezwoleniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska, przedmiotem ograniczonego zbioru do celów zielarskich lub innych celów gospodarczych.

Aktualnie kwestie ochrony roślin reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin i określa gatunki grzybów:

- Objętych ochroną ścisłą,
- Objętych ochroną częściową,
- Objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- Wymagających ustalenia stref ochronnych ich stanowisk.

W stosunku do grzybów objętych ochroną ścisłą zabronione jest:

1. Umyślne ich niszczenie;
2. Umyślne zrywanie lub uszkodzanie;
3. Niszczenie ich siedlisk;
4. Pozyskiwanie lub zbiór;
5. Przetrzymanywanie lub posiadanie okazów;
6. zbywanie, oferowanie do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
7. wwożenie z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;

8. umyślne przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
9. umyślne wprowadzanie do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących grzybów objętych ochroną częściową zabronione jest:

1. umyślne ich niszczenie;
2. umyślne zrywanie lub uszkodzanie;
3. niszczenie ich siedlisk;
4. pozyskiwanie lub zbiór;
5. umyślne przemieszczanie w środowisku przyrodniczym;
6. umyślne wprowadzanie do środowiska przyrodniczego.

W przypadku smardza jadalnego i stożkowatego ochrona częściowa dotyczy okazów rosnących poza terenem ogrodów, upraw ogrodnich, szkótek leśnych oraz poza terenami zieleni. Ponadto smardz jadalny i stożkowaty są objęte ochroną częściową z możliwością ich pozyskiwania (ręczny zbiór owocników). W związku z tym w przypadku smardza stożkowatego i jadalnego projekt rozporządzenia wprowadza również doszczegółowienie, że rozporządzenie dotyczy tych gatunków grzybów pochodzących wyłącznie z terenów ogrodów, upraw ogrodnich, szkótek leśnych i terenów zielonych. Ponadto w odniesieniu do wszystkich do wszystkich trzech wyżej wskazanych gatunków grzybów określono, że mogą pochodzić spoza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak można dowiedzieć się z Oceny Skutków Regulacji (OSR) po wejściu w życie projektowanego rozporządzenia przedsiębiorcy branży spożywczej będą mogli wprowadzać wszystkie wymienione w wykazie grzyby do obrotu lub wykorzystywać je do produkcji przetworów grzybowych. W związku z tym, że regulacja objęta projektem rozporządzenia odnosi się przede wszystkim do handlu krajowego, przyjęcie proponowanych przepisów jest uzasadnione i zgodne z wielowiekową polską tradycją spożywania grzybów.

Ponadto zdaniem autorów, projektowane rozporządzenie może pozytywnie wpłynąć na rozwój mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, którzy będą mieli możliwość wprowadzania do obrotu dodatkowo trzech jadalnych gatunków grzybów z rodziny smardzowatych i wykorzystywania ich do produkcji przetworów grzybowych.

Dodatkowo zgodnie ze zdaniem autorów zawartym w OSR projektowane rozporządzenie będzie miało pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, ponieważ konsumenci będą mieli możliwość kupowania i spożywania dodatkowo trzech jadalnych gatunków grzybów z rodziny smardzowatych, które zostały pozytywnie ocenione i dopuszczone do obrotu przez klasyfikatora grzybów lub grzyboznawcę.

Do projektu rozporządzenia w procesie konsultacji społecznych nie zgłoszono żadnych uwag, głównie ze względu na naturę przepisów regulowanych opiniowanym rozporządzeniem. Ponadto nie ma żadnych argumentów przeciwko wprowadzeniu projektowanego rozporządzenia, gdyż zmiany w nim wprowadzone nie są rozległe i nie pociągają za sobą bezpośrednich negatywnych skutków. Dlatego rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 września 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy powinno jak najszybciej wejść w życie i pozwolić przedsiębiorcom korzystać w swojej pracy z trzech wymienionych gatunków grzybów.

Opinię przygotował:
Miroslaw Zieliński
Ekspert projektu

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

ARS
VIVENDI

Unia Europejska

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego